

LS 0172

Lennart Setterdahl: - Det är den 13 december 1985. Jag sitter tillsammans med Selma Söderquist i Moline, Illinois. Hon var född 1898, den 18 juli, i Hultsjö, i Jönköpings län. Hon kom till Amerika 1922. Det är idag alltså den 13 december 1985. -

Lennart Setterdahl: Kan Du berätta lite grand om vad pappa Anders Magnus Svensson gjorde?

Selma Söderquist: Well han farmade, vi hade en liten gård i Sverige.

L: Hur stor var gården?

Selma: Ja det vet jag inte.

L: Sju åtta kor?

Selma: Five

L: Fem. Jaha.

Selma: I think we had.

L: Och hur många syskon var ni?

Selma: Sju.

L: Sju stycken.

Selma: Ja.

L: Hur många pojkar?

Selma: No we were only six, one died before I was born.

L: Jaha. Var det mest pojkar eller?

Selma: Tre pojkar och tre flickor. But de är alla, five of us were here.

L: Jaså dom åkte, den ena efter den andra?

Selma: Ja. And one in Sweden, but han är död nu.

L: Så Du gick i skola då i Hultsjö?

Selma: Ja.

L: Bodde ni långt ifrån själva samhället?

Selma: No, just about 10 15 minutes walk.

L: Jaså! Så det var väldigt centralt då?

Selma: Ja.

L: Så ni hade inte långt att gå till skolan eller till kyrkan?

Selma: Oh no! About almost a quarter of en mil; svensk mil.

L: Till skolan!

Selma: Ja.

L: Var låg den då? Det kunde Du inte gå på 10 minuter, in till Hultsjö?

Selma: 15 minuter kan Du väl gå 'et på?

L: Jaa då får Du allt fota fort.

Selma: Jaa!

L: Var Du en utav de yngre i familjen?

Selma: Den yngsta.

L: Å den yngsta flickan.

Selma: Ja.

L: Så Du hade det rätt så bra då när Du växte upp? Du behövde inte göra så mycket, de andra gjorde allt arbetet?

Selma: Well det var inte mycket och göra. Vi var fattigare än. När 'di var 13 14 år så gick 'di ut och 'arbeta.

L: Jaså, de flög ur hemmet så fort de kunde?

Selma: Ja.

L: Men då bodde de i närheten på andra gårdar där de hjälpte till?

Selma: Well Ja.

L: Eller vart tog de vägen för att få arbete? Det var efter konfirmationen då?

Selma: Ja. Å ja. Well det vet jag inte.

L: Hur gammal var Du när Du fick börja att hjälpa mamma i köket?

Selma: Five six. Fem och sex år.

L: Så pass så Du räckte upp till bordskanten.

Selma: Ja.

L: Du ville vara med och baka?

Selma: Oh yes.

L: Och tvätta, det behövde Du inte göra?

Selma: Yes, and plocka potater när jag var fem år.

L: Jaså!

Selma: Ja.

L: Du hade en liten korg då?

Selma: Å ja.

L: Och det tyckte Du var roligt?

Selma: Ja.

L: Jaha. Du plockade då och dom andra hackade upp, eller körde dom upp dem med en plog, eller hur gjorde dom?

Selma: Ja, det gjorde de.

L: Så Du kom efter och plockade?

Selma: Ja.

L: Fick Du betalt för det då?

Selma: Oh no.

L: Det var sådant som Du skulle göra – för mat och rum!

Selma: Oh ja. That's right.

L: Och så gick Du och läste för prästen då i Hultsjö?

Selma: Ja!

L: Kommer Du ihåg prästens namn?

Selma: Pontén.

L: Pontén?

Selma: Ja.

L: Hur många var ni som läste?

Selma: That I don't remember.

L: Det var både flickor och pojkar?

Selma: Yes. I don't remember.

L: Gick ni under hösten och hela vintern och konfirmerades vid pingst?

Selma: Ja pingst.

L: Så då fick ni gå hela vintern?

Selma: Ja det tror jag vi gjorde.

L: Och då gick ni till konfirmationsundervisningen, ni cyklade inte?

Selma: Ja.

L: Ni gick?

Selma: Oh yes.

L: Hade ni grannar som bodde rätt nära, som ni lekte med som barn?

Selma: Yes, not to close.

L: Men ni var tillsammans och lekte?

Selma: Oh yeah.

L: Jaha. Vad lekte ni för någonting när ni växte upp?

Selma: Åhå jag vet inte jag! Det vet inte jag!

L: Det vet Du väl! Det var ju Du som var med om 'et!

Selma: I don't remember nothing.

L: Hade ni dockor och sådant och lekte hus och hem med?

Selma: Oh yes.

L: Och grankottar som kor.

Selma: Och katter och. Överallt.

L: Ni hade ingen hund?

Selma: No. No.

L: Så pappa, han gjorde inget annat arbete än arbetade på gården?

Selma: No han dog när han var 50 år.

L: Jaså så pass.

Selma: Ja.

L: Jaha. Så då bodde Du fortfarande hemma?

Selma: Ja. Well min yngste bror och 'mi' var hemma då. Det var allt.

L: Jaha.

Selma: Han var femton och jag var twelwe.

L: Jaha. Så han dog hastigt, eller vad berodde det på?

Selma: Well he wasn't sick very long. He had cancer on the lever.

L: På så vis ja.

Selma: It went fast.

L: Jaså. Jaha. Jaså de hade cancer på den tiden också.

Selma: Oh yes.

L: Så då blev mamma ensam med er två då?

Selma: That's right.

L: Sålde ni gården då eller?

Selma: No. We took care of den, the best we could.

L: Så då började Din arbetsdag?

Selma: Oh yes!

L: Då fick Du hjälpa till att mjölka kor, och

Selma: Oh ja. Ja det gjorde jag.

L: Det skötte Du om?

Selma: mhm.

L: Jaha. Så – då var Du aldrig utanför hemmet och arbetade?

Selma: No.

L: Men de andra bröderna och systrarna, de hade emigrerat till Amerika?

Selma: Yes.

L: Var det någon släkting här över i Amerika som de åkte till eller?

Selma: Oh I had a nephew; two nephews of my country here and two nephews in Seattle, Washington, and two nieces.

L: Var det systrar till Din mamma eller till Din pappa? Eller bröder?

Selma: No. .. I don't know what You mean.

L: Alltså: var det någon syster till pappa som var här, eller en syster till mamma?

Selma: Ja, det var sisters to my parents. I mean

L: Jag menar det. Det var systrar till Din pappa eller till Din mamma.

Selma: No det var dels; dels my sisters and brothers!

L: Å – på så vis.

Selma: Yeah.

L: Jo, – men jag menar: vem kom de till, dina systrar och bröder som åkte hit över först. Vem kom de till? Hade de någon morbror, eller farbror?

Selma: I guess they had a cousin in Chicago. Det var allt.

L: Så de åkte till Chicago då?

Selma: Yeah my sister åkte till Chicago, both sisters! And then they went to: No one sister went to Seattle and the other one got married and lived here at Lynn center.

L: Jaså. Blev hon farmarfru då, eller?

Selma: Ja.

L: Jaha. Så: Du och mamma och den lite äldre brodern då, ni hade hand om gården?

Selma: Yes.

L: Vad hände sen då? Åkte han iväg också?

Selma: No han var hemma until he; until he died.

L: Jaså. Han övertog gården då?

Selma: Oh yes.

L: Jaså! Den näst yngste tog hand om gården. Och mamma bodde kvar där också då tills hon dog?

Selma: Ja. Gick hem. 'Til she died.

L: Jaha. Men Du fick Amerikafeber?

Selma: Jaha! Well. Yes.

L: Hur gick det till nu? De skrev, Dina systrar och

Selma: Ja, mina systrar wrote to me and I went there.

L: Ja vänta nu. Vad sa hon i brevena till Dig? Ville hon att Du skulle komma över eller?

Selma: Yes!

L: Hon tyckte som så att det inte fanns någon framtid i Hultsjö?

Selma: Oh I don't know anything about that.

L: Du hade ingen pojkvän vid den tiden när Du åkte över?

Selma: Oh yes!

L: Du var ju 24 år då.

Selma: 23.

L: 23.

Selma: Yeah.

L: Men Du fick för Dig att Du skulle åka?

Selma: Ja.

L: Så då sökte Du visa hos konsulatet. Skickade system biljett till Dig - eller?

Selma: No I guess –

L: Du köpte den själv?

Selma: Ja.

L: Köpte Du den I Jönköping?
Selma: No, about there home!
L: I Hultsjö!
Selma: Ja!
L: Jaså dom hade biljettkontor!
Selma: Oh yes, I think so.
L: Jaha! Du kommer inte ihåg vad den kostade?
Selma: No, about 350 kronor or something.
L: Jaha och det var direkt ifrån Hultsjö till Lynn Center?
Selma: Ja.
L: Hela vägen.
Selma: mhm.

L: Vad hette båten som Du åkte med?
Selma: I think det var Stockholm.
L: Stockholm.
Selma: Ja.
L: Så Du tog tåget då ifrån Hultsjö till Borås?
Selma: No.
L: Eller hur åkte Du?
Selma: 'Te 'Göteborg.
L: Till Göteborg.
Selma: Ja.
L: Jaha.
Selma: And then over.
L: Och sen tog Du Stockholm där?
Selma: Ja.
L: Låg Du över en dag i Göteborg då eller?
Selma: Yes.
L: Hade Du någon med Dig hemifrån när Du åkte?
Selma: No. Well there were some other people, but none that I did know.
L: Nähä.
Selma: No.

L: Så Din fästman här nu, vad sa Du till honom när Du fick den här idén i huvudet att Du skulle åka över? Vilde han följa med eller?
Selma: **Oh no!**
L: Nej?
Selma: Det var ingenting med det.
L: Det blev ju så, men när Du åkte då, så var det väl lite svårt att tala om att: Nu åker jag.
Selma: No! No!
L: Han ville inte följa med?
Selma: No. One was there, but I didn't marry him!
L: Jaså Du hade flera utav dom att välja på!
Selma: Oh yes. I married another one and he was from ..
L: Samma trakt?
Selma: Hälsingland. No.
L: Åh! Men det var en Du träffade här då ja?
Selma: Yes. He wasn't from Hälsingland, he was from Härnösant.
L: Härnösand!

Selma: Oh yes.

L: Ja, det är långt upp det ja.

Selma: Yes. Lappland!

L: Ja! Men; den som Du hade sällskap med i Hultsjö, han var ifrån Hultsjö?

Selma: Ja.

L: Var han en jordbrukarpojke eller .. eller vad arbetade han med?

Selma: Oh, I don't know. I don't know anything about him.

L: Ja men Du hade ju sällskap med en, sa Du? Du hade ju en fästman?

Selma: Well! He lived on a farm too. He just went out to dances and things!

L: Jaha, men det var inget bestämt då?

Selma: Oh no!

L: Du var en friherrinna, så att säga.

Selma: Yes.

L: Så vad packade Du nu i resväskan när Du åkte? Hade Du med Dig något speciellt? Mamma tyckte väl inte om att Du skulle åka ifrån hemmet?

Selma: I don't know.

L: Du var ju den sista flickan; det sista barnet.

Selma: Ja.

L: Vad sa hon när Du åkte? Tyckte hon att det var ett bra val Du hade gjort?

Selma: Oh I don't know what she said. I don't want to go into those things now.

L: Ja det är ju så många år sen men det är ju intressant och veta. Hon ville inte följa med

Selma: No!

L: till dom andra barnen här över, hon hade ju fler här?

Selma: No! No.

L: Var det någon av dem som hade varit hemma och hälsat på?

Selma: Yes, my sister in Seattle was home and my brother from Seattle was home.

L: Jaså!

Selma: Yeah.

L: Jaha. Så då berättade de hur det var här över och

Selma: No, they didn't say nothing.

L: Inte det?

Selma: No.

L: Ja men de måste väl ha sagt nånting? De åkte tillbaka igen?

Selma: Oh ja! They had their home. She had. They had their home in Seattle Washington!

L: Och de var båda gifta?

Selma: No. My sister var inte gift, men my brother was married.

L: Jaha.

Selma: But I was here then!

L: Jaså Du var här då ja.

Selma: Oh ja.

L: Jaha. Så; sa Du till mamma att Du skulle åka över ett par år och sen komma tillbaka och hälsa på och stanna i Sverige?

Selma: Yes, oh yeah.

L: Du sa det?

Selma: Oh yes!

L: Du sa inte att Du skulle åka för alltid, utan

Selma: No.

L: Du skulle komma tillbaka?

Selma: Ja.

L: Skaffa Dig en pojkvän och gifta Dig och komma tillbaka med honom och

Selma: No, we never talked about that.

L: Nej! Ja, men det är ju alltid så att mammorna är ju alltid rädda för vem flickorna gifter sig med och de vill gärna se *vem det är* - och så.

Selma: Oh, I don't know.

L: Men I alla fall, Du åkte iväg till Göteborg.

Selma: Jaa.

L: Och det var på våren 1922.

Selma: Ja!

L: I vilken månad, april eller? I vilken månad åkte Du?

Selma: In May.

L: Jaha. Det var när blommorna var som fagrast.

Selma: Ja. Det var snö i Sverige då.

L: Var det snö!

Selma: Yes.

L: Jaså det var en sen vår?

Selma: Ja.

L: Jaha, så vitsipporna hade inte kommit fram då kanske?

Selma: Yeah I think they were.

L: Och Du var den enda som åkte?

Selma: Ja!

L: Och hur var överresan på båten Stockholm? Det var någonting helt nytt för Dig. Du hade inte åkt tåg tidigare och Du hade inte åkt båt tidigare?

Selma: Nej, jag vet inte. Jag var sjösjuk hela tiden.

L: Hela tiden!

Selma: Yes!

L: Du kunde inte äta heller?

Selma: No I throwed it up everything.

L: Jaså.

Selma: And I had to go to Ellis Island.

L: Jaha ja. Hur gick det där nu då?

Selma: Oh fine!

L: Var Du så pass frisk då så Du kunde vara med på det?

Selma: Oh yeah. I got to bed in the night and it did get off, then I was all right.

L: Jaha. Och på Ellis Island, där var de noga med att titta på ögon och fingrar och händer och

Selma: Oh yeah.

L: och undersöka hjärta och -

Selma: I guess so.

L: Hur länge stannade Du där, en dag kanske eller?

Selma: No det var en natt.

L: Å Du låg över natten!

Selma: Yeah I think we were there over night. Oh there were a man from Nebraska, that lived at home and he helped me.

L: Jaså han var med på resan då?

Selma: Ja.

L: Så Du hade resällskap?

Selma: Å ja.

L: Så Du behövde inte ha bekymmer då om Du inte förstod vad de sa, utan

Selma: Oh no!

L: Han följde med Dig?

Selma: He had. Han hade varit här förut.

L: Var det en släkting eller var det en bekant?

Selma: No, that was just a bekant, or something.

L: Ja. Vad hette han? Han bodde i Nebraska?

Selma: No det vet jag inte. I can't remember that!

L: Nähä. Men han var i Nebraska och hade varit här tidigare.

Selma: Ja and han

L: Och kom tillbaka?

Selma: I know han gick till Nebraska, from .. from New York.

L: Jaså. Jaha.

Selma: Ja.

L: Så ni hade sällskap på tåget kanske en bit då?

Selma: Ja.

L: Så Du kom då till Moline och de hämtade Dig här och åkte tåget ut till Galva eller?

Selma: Till Lynn Center was it tåg där!

L: Å Du kunde gå av där då?

Selma: Ja!

L: Jaha. Och det var en lång resa, det tog två dagar för Dig att komma ifrån New York?

Selma: Oh I don't remember that either.

L: Och där var Din syster och tog emot Dig då?

Selma: Ja.

L: Och hon var gift med en farmare?,

Selma: Yes.

L: som hade familj och barn och?

Selma: Jaa, hon hade två pojkar and the oldest died when he was 59 years old. He died seven years ago.

L: Jaså.

Selma: And the other one lives now and he comes here and he helps me a lot! Hes name is Chester.

L: Jaha.

Selma: And he is over 10 years younger.

L: Jaha.

Selma: He is only 57 now.

L: Chester; .. vad heter han i sista namnet?

Selma: Chester Larson.

L: Chester Larson. Och de hade en farm då i Lynn Center.

Selma: Yeah and Chester had that farm.

L: Och Din syster, lever hon?

Selma: No. Oh no no!

L: Hon var mycket äldre än Dig?

Selma: Oh yes, she was 14 years older.

L: Åh – det var så pass stor skillnad. Så Du var en liten baby i förhållande då när hon åkte!

Selma: Yes. Yes. I know.

L: Jaha Du. Men Du kommer ihåg henne ifrån Sverige då?

Selma: Yes!

L: Innan hon åkte?

Selma: Yeah.

L: Jaha. Så; när Du kom då till henne, vad hette hon sa Du?

Selma: Hilma Larson.

L: Hilma Larson.

Selma: Ja.

L: Och – när Du kom till henne då – pratade de svenska där nere i hemmet?

Selma: Oh yes.

L: Pojkarna också?

Selma: Well. -

L: Kunde Du prata med dem?

Selma: The boys – the only boy, he was only, about 6, and the other one wasn't born.

L: Jaha.

Selma: Her husband, he was born here - and he talked Swedish as good as I do.

L: Jaså.

Selma: Oh, yeah!

L: Så Du hade inga svårigheter då att prata?

Selma: No.

L: Så stannade Du hos dem då eller?

Selma: Yeah, not very long. I went up to Cambridge and worked with some house work.

L: Jaså.

Selma: And then I went from there to Moline, did some more house work.

L: Du tog anställning då, och kokade och

Selma: And clean work.

L: Clean?

Selma: Yeah!

L: Som man säger: hembiträde or house made?

Selma: Yeah.

L: House made?

Selma: *Yeah!*

L: But You did the cooking?

Selma: Yes! Cooking and cleaning and everything!

L: Var det hos svenska familjer eller var det amerikanare?

Selma: No! Amerikanare.

L: Kunde Du med att koka amerikanskt då i början, eller hur gjorde Du?

Selma: Oh no, they helped me.

L: De gjorde det.

Selma: Oh yes.

L: Var det inte svårt då, med amerikanska måttssystem och ?

Selma: Oh yes.

L: Koppen är större över här än i Sverige?

Selma: mm?

L: Kopparna är större över här än i Sverige.

Selma: Jaa. Ja!

L: Men det gick bra!

Selma: Oh yes, I got along!

L: När kom Du till Moline då, 1926 eller -27, eller?

Selma: -26 I think.

L: -26. Och Du var fortfarande ogift då?

Selma: Oh yes. I didn't marry 'til I was: 1938!

L: Jaså, så pass sent! Vad berodde det på?

Selma: Oh. Yeah.

L: Hade Du arbete hela tiden i familj då?

Selma: Oh yes. I was - worked in Rock Island for some millionaires. They had three mades!: cook and I was second made and one upstairs.

L: Jaså.

Selma: I

L: Tre stycken anställda.

Selma: Yeah and a laundry woman.

L: Vad var det för en familj?

Selma: White was their name.

L: Jaha.

Selma: Yeah.

L: Jaså de hade en stor affär, eller business, i Rock Island?

Selma: Oh he was president of the bank.

L: Rock Island Bank?

Selma: Yeah. First National Bank.

L: Jaha jaha. Och Du arbetade i många år för dem?

Selma: Ten.

L: Tio år.

Selma: Ja.

L: Och det var ett bra arbete?

Selma: There was last. Yeah! There was nice!

L: Betalade de bra, så Du kunde spara pengar och -

Selma: Oh yeah! Not; - I wasn't, it wasn't to good doing, - but

L: Men Du 'spende inget heller, därför att Du hade mat och rum?

Selma: Oh yes.

L: Jaha. Och Du kunde ingen bil ha heller, utan Du kunde ta the street car när Du skulle någonstans?

Selma: Yes. Oh yes.

L: Så när Du arbetade i Moline då, 1926, och framåt, gick Du med i Wasa Red Cort då, eller i någon svensk ?

Selma: Yes. I joined Wasa in 1926 I think.

L: Jaså, så pass tidigt!

Selma: Yeah but I didn't go there much.

L: Inte det?

Selma: No.

L: Men det var ju nära då från resten av stan, Du kunde ju ?

Selma: Yeah but nobody went. (? Överhoppad mening). That's why I refused.

L: Men de två mades och cooks, som arbetade i hemmet, var de svenskar?

Selma: No.

L: Å de var inte det. Du var den enda svenska hjälpen?

Selma: Yeah.

L: Jaha! Så Du kunde inte göra sällskap med dem då.

Selma: Oh, no.

L: Men Du måste väl ha haft fler 'mates nere i Rock Island som Du kunde komma tillsammans med?

Selma: Oh yeah there always Was.

L: Kunde inte de ha gått med upp till Wasa och ni kunde ha gått dit tillsammans?

Selma: Oh they didn't care for Wasa!

L: Inte det!

Selma: Oh no! I don't think Wasa is anything.

L: Jaa men Du träffade ju samma slags folk och Du kunde prata svenska.

Selma: Oh Wasa Okey, but there is other people than Wasa!

L: Ja oh ja naturligtvis! Du menar att de gick med i andra föreningar då?

Selma: Yes.

L: Vilka då?

Selma: Oh I don't know it. They belonged to everything.

L: Olive? Nej det var Odd Fellows, där kunde inga fruntimmer gå med där.

Selma: No.

L: i Odd Fellows?

Selma: No.

L: Nej.

Selma: Wikings.

L: Var Du med i Wikings också?

Selma: Oh yes.

L: Jaså!

Selma: I even belonged to Wikings and I belonged to Thora lodge; the Ladies of Wikings.

L: Jaha. Så när Du arbetade i hemmen där. Ja Du hade det inte svårt? Det var inget tungt arbete för Dig, för Du hade gjort värre arbeten när Du var hemma i Sverige naturligtvis.

Selma: Oh, it was pretty hard!

L: Var det det?

Selma: Jaha!

L: Du behövde inte tvätta då?

Selma: No no! 'Di hade a laundry woman.

L: Så Du behövde aldrig bekymra Dig om att stryka lakan och handdukar?

Selma: Oh no no no. No.

L: Vad tyckte Du om den idén att de strök alla lakan och örngott här? I Sverige manglade de ju allting, men det gjorde de inte här.

Selma: No. They did that too, the ladies that did!

L: Mangla?

Selma: Yes!

L: Ni hade en mangel?

Selma: Oh yes. She was there for three days.

L: Alltså hon kom in .. speciellt?

Selma: Came in, - yeah. She didn't live there; the laundry woman.

L: Jaha Du. Och det var hennes arbete då?

Selma: Yeah, she

L: Hon gjorde det själv?

Selma: Yeah, she came in and did the laundry.

L: Tre dagar!

Selma: Yes. And they were .. they only had one girl.

L: Du menar: hon tvättade åt er också då?

Selma: Oh yes.

L: Du hade bra service på den tiden!

Selma: Yes, but there was a big home to take care of!

L: Ja. Vad gjorde Du hela dagen? Vad var Ditt arbete?

Selma: I cleaned and I .. I served on the table for them, they had three meals a day and I had to serve them.

L: Å han kom hem och åt varje dag?

Selma: Oh yes. Yes.

L: Var låg det hemmet eller det huset? Var bodde ni?

Selma: (?) street. That (?) is the First Lutheran Church in Rock Island! And

L: Å – det var där upp på toppen på backen där!

Selma: Yes and their garage is the church, now and their home is (? överhoppat) where they have all kinds of meetings in the home.

L: Å det var bankpresidentens hem!

Selma: Yes. So there you can go and see where I lived, for ten years! But their garage is the First Lutheran Church now.

L: Jaha. Jaså där var det!

Selma: They had three or four cars themselves.

L: Jaha.

Selma: They drove. She got a new Cadillac when she was graduated!

L: Men Du fick ingen Cadillac när Du konfirmerades?

Selma: No! But it was a good thing, if I had money to it! I got a car now though!

L: Du kör inte nu då?

Selma: Oh yes, I do, but not when it's so slippery in the winter. I got

L: Så Du har bilen kvar!

Selma: Yes, I got a cutlass

L: Jaså.

Selma: oldsmobil.

L: Så Du följer med tiden!

Selma: Yeah.

L: Men – som sagt var; Ditt arbete var att hålla rent och så. Men Du behövde inte knäskura några golv där i alla fall?

Selma: Well there was three or four bath .. badrum, what I had to clean.

L: Varje dag?

Selma: Oh no not varje dag but once a week maybe.

L: Jaa. Men alltså efter dom hade tagit - de badade väl varje dag?

Selma: Å 'di gjorde väl.

L: Torkade Du inte rent varje dag efter dem då?

Selma: Yes.

L: Det gjorde Du?

Selma: Oh yes.

L: Men Du gjorde en storrengöring en gång i veckan då, Så Du gick ner på händer och knän och

Selma: No. Sweeped the rugs and dusted and – yes.

L: Så vad hade de 1926 när Du kom? Hade de dammsugare? a vacuum cleaner?

Selma: Oh yes! They had anything what they have now.

L: De hade kylskåp också: refrigerator?

Selma: Yes!

L: No ice-box?

Selma: Oh yes, they had a big room ice-box, but I didn't take care of the kitchen.

L: You mean: they came in with big blocks of ice?

Selma: No. They had

L: They had a refrigerator, like

Selma: Electric!

L: Electric refrigerator?

Selma: Yes, they

L: De hade det?

Selma: Yes, they had a big room to go into, electric.

L: Vad hade de för värme? Var det sådan där varm luft som: coal furnace?

Selma: I think they had the coal furnace then.

L: Och det var en person som hade hand om den?

Selma: Well they had a chauffeur then.

L: Och han

Selma: The chauffeur lived on the top of the garage and he had about four rooms there.

L: Jaså. Jaså han tog hand om allting.

Selma: And then they had a gardener; two three gardeners. There was a big garden, they had all kinds of vegetables and everything there. There was a beautiful home, I tell You.

L: I tio år stannade Du där.

Selma: Ja!

L: Så det var inte lätt för någon pojk att inbilla Dig det att ni skulle gifta er, för Du ville inte åka därifrån?

Selma: No! I stayed there 'til they both died.

L: Säger Du det!

Selma: And the girl got married and went to Erie, Pennsylvania. Then I was with her there for about six weeks, but then I was married too, so I went back here.

L: Varför väntade Du med att gifta Dig så länge då?

Selma: Oh I don't know. That was in the Depression and I was in a hurry.

L: Så under hela depressionen, då var Du i detta hemmet?

Selma: Ja.

L: Och Du hade – om man säger: pretty good?

Selma: Oh yes, I had it good!

L: Du klarade av Ditt arbete och Du hade att äta och Du fick betalt. Hur mycket hade Du i veckan?

Selma: About 16 dollars a week.

L: Å – det var många som inte hade någonting under depressionen.

Selma: Ja.

L: Som stod in the soup line.

Selma: Oh yeah, that's right. **Yes!**

L: Hjälpte Du någon då, som var utan arbete t ex, någon pojkvän som Du hade träffat?

Selma: Yeah. Well.

L: Dom sa det att dom tog med sig en liten korg, dom som arbetade i familjer och gav dem smörgåsar på kvällen.

Selma: Oh that could be!

L: Du kommer inte ihåg om Du gjorde det?

Selma: No.

L: Kände medlidande för någon som hade svårigheter?

Selma: No.

L: Hade Du sällskap med någon då, under den tiden här i Moline?

Selma: Oh yes, I went with him. We were not married for 15 years back.

L: Det var Söderquist?

Selma: Yeah.

L: Vad hette hand å i första namn?

Selma: John Maurits.

L: John Maurits Söderquist.

Selma: Ja.

L: Var var han ifrån i Sverige?

Selma: Örnsköldsvik.

L: Jaha. Och han hade kommit hit – vilket år? Före Dig?

Selma: Yeah he was here, I think he came here in 1914, or something.

L: Jaså. Jaha.

Selma: What are You writing down all this in a book for?

L: Ja jag vill ha namnena rätt vet Du: John Maurits Söderquist. Du menar han kunde vänta i så många år då innan ni gifte er!

Selma: Oh yes!

L: Du var inte rädd att han skulle skaffa sig en annan flicka?

Selma: No.

L: Du vet att det var många i Moline på den tiden.

Selma: Yes!

L: The competition was tight!

Selma: Oh yes, we had a good time. Oh! There was a lot of Swedes then! There isn't so many now.

L: Nej det är klart de blir äldre vet Du och dom

Selma: They are all dead now.

L: Å inte alla då, det finns allt många kvar än.

Selma: Oh quite a few, the most av them are dead.

L: Du är en utav de yngre?

Selma: **Oh no!** Yeah - there is some.

L: Så vad arbetade han med?

Selma: Deere's, all the time!

L: Deere's?

Selma: Yes, the hole time.

L: Jaha. Var han avlagd under depressionen 1930? Att det var svårigheter att få arbete?

Selma: Yes, there was no work then!

L: Så vad gjorde han då?

Selma: He went out on a farm and worked, for farmers.

L: Alltså nere I Lynn Center och i Oregon och

Selma: Yeah, some place.

L: Jaha. Så då stannade han borta under den tiden på sommaren då?
Selma: Yeah but there wasn't fether than he drove back and forth, every week.
L: Jaså, han
Selma: He had hes room here in Moline.
L: Han hade det.
Selma: Yeh.
L: Bodde han I boarding house eller hyrde han sitt eget rum?
Selma: Yeah, oh yes.
L: Sitt eget rum?
Selma: Yeah.

L: Jaha. Jaså han kom varje vecka och tittade in till Dig?
Selma: Oh yes. Oh yes he had a week too.
L: Ja men Du kunde inte ta emot pojkbesök då, i det här rummet?
Selma: No no no.
L: Det var förbjudet?
Selma: Oh yes.
L: Det fick Du inte?
Selma: No, I should say not!

L: Du hade en dag fritt i veckan då, på torsdag eller?
Selma: Yes, that's right. Wednesday I think I had.
L: Hela dagen då? Då kunde Du göra vad Du ville?
Selma: Ja.
L: Men Du kunde inte bjuda upp någon på rummet?
Selma: No. I went out, to friends.
L: Jaa, men man skulle kunnat tro det att det hade varit trevligt om Du kunnat bjuda upp John här nu på en kopp kaffe på onsdag eftermiddag och ni kunde sitta där och prata och titta på blommorna och sånt?
Selma: No.
L: Men det gick inte det.
Selma: There was not so we could be there then, we went
L: Du ville komma bort?
Selma: There was a lot of other girls that worked. We went together and we went out to meet and we went to the shore - and - we had a good time!
L: Ja det tror jag säkert!
Selma: Yes.
L: Du hade egentligen inga bekymmer?
Selma: No. Nothing.

L: Så vad skrev Du hem till mamma nu i Hultsjö, efter Du fick såhär bra arbete? Du var nöjd med tillvaron då? Du längtade inte tillbaka?
Selma: **No!** I was home once.
L: När då? Före -40?
Selma: Yes. I haven't been here so long when I went home. But; I was glad to come back.
L: Du kände ingen hemlängtan då, att Du ville stanna kvar?
Selma: **No.**

L: Det var mycket som fattades då när Du kom hem till Sverige? De hade det inte så modernt som här? Du hade blivit bortskämd i Amerika!

Selma: No, not in my home they didn't, no. But hon dog med, hon var inte så gammal när hon dog heller.

L: Å Din mamma?

Selma: Ja.

L: Jaså. Men hon levde då, när Du var hemma och besökte?

Selma: Oh yes, hon levde about three or four years after that.

L: Jaha.

Selma: Ja.

L: Och hon ville inte följa med Dig hit och hälsa på de andra barnen?

Selma: No no. No.

L: Och då åkte Du båt. Var Du sjösjuk då igen?

Selma: No. No, none after that.

L: Jaså inte alls?

Selma: No.

L: Nähä. Hade Du John med Dig hem då på besöket?

Selma: No, I was alone.

L: Du reste ensam ja.

Selma: No.

L: Jaha.

Selma: Butt then, after my husband died, I have been going all over this country.

L: Jaha.

Selma: Oh yes. I have been travelling a lot.

L: Jaså.

Selma: Ja.

L: Så hur länge stannade Du hemma då när Du besökte mamma 1930 ? Vad var det: -30?

Selma: Oh about four months.

L: Fyra månader!

Selma: Ja.

L: Jaha. Så då han Du att träffa gamla bekanta?

Selma: Oh yeah!

L: Frågade de Dig då om hur det var i Amerika, eller om vad Du gjorde, om Du var nöjd med saker?

Selma: Yes! De visste väl att jag arbetade: husarbete.

L: Jaha. Men var de intresserade av att veta hur det såg ut i hemmet? Vad de hade för kokspis och vad Du använde för rengöringsmedel?

Selma: no, they didn't.

L: Det var aldrig tal på det?

Selma: They didn't care!

L: Ja men: jag är säker på att

Selma: No, I didn't cook nothing there, where I were the last time.

L: Så Du menar att: Du åt efter familjen då i köket, efter de hade ätit?

Selma: No. Ja i köket. Vi

L: Du satt inte med dem och åt?

Selma: No no no, I had to (?) on them! Men vi three ate in the kitchen!

L: Jaha.

Selma: But there wasn't a regular cook.

L: Så för tio år, då levde Du – vad man säger: high on the hog?

Selma: Oh yes.

L: Men blev Du inte lite bortskämd då när Du såg allt det här? Du blev van med fin serveringskonst och allt möjligt.

Selma: Yes. Oh yeah.

L: Du fick lära Dig att servera då vid borden?

Selma: Hm. Well.

L: Det var ett fint hem.

Selma: Oh yes, it was a wonderful.

L: Hade de barn? Alltså de hade en flicka sa Du, som

Selma: Var just en flicka.

L: Jaså bara en.

Selma: Ja.

L: Blev hon bortskämd, tror Du?

Selma: Hon?

L: Ja?

Selma: Oh yes. Hon var bortskämd.

L: Hon fick för mycket av det goda?

Selma: Yes.

L: Vad hände med henne? Gifte hon sig?

Selma: Well 'di went to Erie in Pennsylvania and then she died there. She didn't live long.

L: Men hon var mycket yngre än vad Du var naturligtvis?

Selma: Ja, hon var inte mycket yngre, about three four years yngre.

L: Jaha.

Selma: And she married a rich man there, but she didn't live long, she died of cancer.

L: Jaha.

Selma: Ja.

L: Hon hade aldrig blivit van vid hårt arbete, som Du var, när Du växte upp?

Selma: Jo hon gjorde aldrig nånting, just went out and played tennis and had company all the time. Oh she had parties all the time. It was hard to wait on them.

L: Å Du fick vara med på det också då och ?

Selma: Well I had to wait on them. Oh yes, everything was fancy and they had dinner parties and we had to go out, maybe wash dishes to twelve o'clock at night!

L: Fick Du göra det också?

Selma: Oh yes! I had to do all the dishes in the dining .. in the .. in the pantry, not in the ..not the kitchen dishes, but all the dish!

L: In the pantry.

Selma: Yeah, in the pantry.

L: Så då blev inte Du fri förrän tolv ett på natten efter dom hade gått?

Selma: No.

L: Du kunde inte göra det förrän dom hade gått – gästerna?

Selma: Yes, I could! Yes I worked the hole time, 'cause they were in the house and I had to do it in the pantry and I didn't interfere them!

L: Ja, men jag menar: om de ville ha nånting mera nu, till exempel när klockan var ett på morgon, då var Du tvungen till att vara färdig att servera dem?

Selma: Oh yes. I had to be there for them in the morning again.

L: Och det förekom?

Selma: Yes.

L: De hade konstiga vanor?

Selma: Oh yes! They were important people.

L: Jaha. Så det var många utav de här höga personerna ifrån Rock Island då: John Deere och från the International Harvester.

Selma: Yes. Oh yes!

L: De kom på besök?

Selma: Yes, they had **so many friends**.

L: Så Du har sett många av de där: Hewetts och Deere Wyman och ?

Selma: Yeah, I have seen them all.

L: Jaha. Hur var de som människor? Var de vänliga emot er?

Selma: Oh they didn't bother us!

L: Nej, men jag menar; kunde de prata med Dig till exempel någon gång?

Selma: Inte! No! They didn't talk to us!

L: Inte det?

Selma: Oh no. You

L: De kunde säga som så: How are You today, or?

Selma: No. Well, that could be, but it was all.

L: Inget mer?

Selma: No. No!

L: Klasskillnaden var stor.

Selma: Yeah that's right.

L: De andra som stannade där, var de lika länge som Du på samma ställe?

Selma: No.

L: Chauffören – och -

Selma: Yeah, the chauffeur was there 'till they died.

L: Vad dog de utav? Var de äldre personer då när de dog?

Selma: Yeah, he was over 70 and; and so was the lady.

L: Vem dog först?

Selma: The lady.

L: Hon dog först.

Selma: Yeah she died a couple of two years before him.

L: Jaha.

Selma: Ja.

L: Men då på slutet, när de var i 70-årsåldern, då hade de väl inte många parties?

Selma: Oh! They had the parties all the time.

L: När de var så gamla?

Selma: Yes! They just lived for parties. Yeah.

L: Jaså, det var en nästan daglig företeelse?

Selma: Yeah there was plenty to do.

L: Till exempel om de använde sprit eller high balls, serverade Du det också?

Selma: Yeah.

L: Kunde Du blanda .. ?

Selma: Well no they didn't drink very much.

L: Inte det!

Selma: No.

L: De hade inte en Martini till lunch då till exempel?

Selma: No.

L: Inte det?

Selma: no.

L: Var de kyrkliga utav sig?

Selma: Yeah they went to church every Sunday. I don't think he did, but I know; the girl and the lady did.

L: Jaha. Vilken kyrka var det? Episcopalian - eller?

Selma: Episcopalian, yes.

L: Episcopalian.

Selma: Yeah.

L: Jaha. De var inte lutheraner.

Selma: Yes.

L: Vilken kyrka tillhörde Du när Du kom?

Selma: Well I did go to Salem.

L: Oh Salem.

Selma: Yeah.

L: Jaha. Där lämnade Du flyttningsbetyget från Hultsjö, från pastor Pontén, eller kyrkoherde Pontén?

Selma: Yeah. Yeah.

L: Han sa inte till Dig vilken kyrka Du skulle gå med i?

Selma: Oh no no. He didn't care!

L: Jo! Jo, men Du vet att en pastor, eller en kyrkoherde, de ska ju vara; de ska ju skydda sin flock, som det heter!

Selma: Åhå! Yes.

L: Och vara noga med att de kommer in i rätt fålla när de lämnar sitt hem.

Selma: Yeah. That's right.

L: Så efter de dog då, hur länge arbetade Du där då? Var det slut på alltihop då eller?

Selma: Yeah then I moved here, in this house!

L: Så Du menar: när han dog då, som siste man, då blev det slut med arbetet?

Selma: Yes.

L: Alla fick flytta?

Selma: Yeah.

L: Vem 'köpte't då? Kyrkan - eller?

Selma: No. There was a man that wanted to rent that. They wouldn't rent it to any place that had the drinks.

L: Jaså de var emot ?

Selma: Yes.

L: Och det var han som fick det efteråt då - ja?

Selma: Oh yeah. They rented that place. He was the manager for a big firm down in Rock Island; I don't know if it was the .., I don't know what it was.

L: Hade de gjort de föreskrifterna, - tror Du, att de inte fick sälja, för de använde väl spritdrycker?

Selma: Well - that could be. I didn't know anything about that. But they were there two three years. Then they go - I guess she sold it to - I don't know - the church must have taken it over.

L: Jaså.

Selma: 'Course the Lutheran church are there, they own the garages.

L: Hur länge har de varit där, sedan 1940? Du gifte Dig, vilket år?

Selma: 1938 - I guess.

L: Du gifte Dig 1938?

Selma: Ja.

L: 1938?

Selma: Yes. And then they

L: Var var den första lutherska kyrkan i Rock Island, före dess?

Selma: The First Lutheran church is then

L: Var var den då, alltså innan de omorganiserade?

Selma: There is a Lutheran church on the 5th Ave. and the 20th St. German Lutheran, I think.

L: Oh – there was the First Lutheran?

Selma: Yeah.

L: Jaha.

Selma: Yeah.

L: Gick Du där på söndagen då?

Selma: No, I ain't go to church!

L: Inte det!

Selma: No.

L: Du gick inte till Wasa och Du gick inte till kyrkan?

Selma: No!

L: Du var bara ute och dansade och slängde runt?

Selma: Oh yes. We went to the bible class in – there was a bible class on Sunday I guess, Sunday, in Moline. I think it was the Salvation Army, or something.

L: Jaså.

Selma: I don't know.

L: In Moline?

Selma: Yeah.

L: Det fans ingen Salvation Army, eller frälsningsarmé, i Rock Island?

Selma: Yes, but I never went there.

L: Nej. Gick Du till frälsningsarmén i Moline någon gång?

Selma: (Utelämnat). Not very often.

L: Nej. De andra flickorna nu. Hur många var ni, utav er, som arbetade i hushåll här i Moline/Rock Island, tror Du? För Du kom tillsammans med många utav dem, ni var ute och såg på ..?

Selma: No I don't know where they are! Some of them

L: Jo! Jo, men jag menar: hur många var det? Kommer Du ihåg ungefär hur många ni var?

Var det 10 15 stycken?

Selma: Yes.

L: (?)?

Selma: Yeah, I guess so.

L: Jämförde ni då olika platser, var ni var? Så ni sa att: jag arbetar så och **det är bedrövligt**?

Selma: Yes! They lived in! They did house work too!

L: Men det var många som hade besvärliga arbeten?

Selma: Yeah.

L: Det var inte alla som hade det så bra som Du hade det?

Selma: Oh maybe they had it better!

L: Tror Du Det!

Selma: Yes. There were big, there were more big places in Rock Island!

L: Jaså, de var i Rock Island istället för i Moline?

Selma: Yes. And Moline too!

L: Men det var mer förmögenheter i Rock Island än i Moline?

Selma: I believe so.

L: (?) och Wyman.

Selma: Yeah.

L: Butterworth. No; Butterworth, they were in Moline.

Selma: Butterworth's in Moline.

L: In Moline, ja.

Selma: Now they goes from Butterworth's.

L: Som arbetade här?

Selma: De arbetade. Those that arbetade där.

L: Jaså!

Selma: I know several of them.

L: Jaha. Lever de fortfarande?

Selma: No.

L: De är döda?

Selma: Ja.

L: Hur länge hade de arbetat, eller; hur länge höll de på att arbeta i ett sådant hem, innan de gifte sig?

Selma: Oh I don't know! I don't know. *I don't know!*

L: Det var många som aldrig gifte sig och som arbetade hela sina liv i sådana hem? Du känner inte till ett sådant fall?

Selma: No, I don't know any. I don't know anybody.

L: Men 1938 då, det var efter platsen blev slut? arbetet?

Selma: Yes.

L: Då sa Du till John att: Nu måste jag hem?

Selma: Yeah. Han byggde det hära huset.

L: Jaså, detta huset!

Selma: Ja.

L: Säger Du Det! Det byggde han själv?

Selma: No. He had a friend that built it for him.

L: Jaha.

Selma: But he helped him build - I mean.

L: Det är ju ett rejält bra hus!

Selma: Yeah. So I have lived here ever since.

L: Jaha. Så då gifte ni er, i Salem-kyrkan?

Selma: No, inte i kyrkan, jag tänker we went 'te - I don't know 'what we went.

L: Men Du kommer väl ihåg prästen som gifte er?

Selma: No, but det var ingen präst. We went some other place.

L: Det var ingen präst?

Selma: Yeah no.

L: Å ni gifte er vid Justice of the peace?

Selma: **Yes!**

L: Och John var inte mycket *för* präster?

Selma: No.

L: Jaså. Så ni hade ett litet bröllop då?

Selma: Oh no!

L: Inte Det!

Selma: We had no bröllop. We went and had a dinner and then went home, that's all.

L: Ja men hade Du inte Din syster ifrån Lynn Center ..?

Selma: **Oh No!**

L: Inte Det?

Selma: No.

L: Du menar: Du talade inte om för henne att Du skulle gifta Dig?

Selma: No!

L: Allting gick I tysthet?

Selma: That's right.

L: Ja det gick lika bra. Ni blev tillsammans! Hur länge levde John?

Selma: I have lived her in 13 years!

L: Jaha. Så Du har bott här så pass länge utan honom.

Selma: Yeh – I have lived here alone 13 years.

L: Vad hände då efter att ni flyttade in i det här nya huset? Han arbetade hos John Deere?

Selma: Yeah.

L: Slutade Du arbeta då?

Selma: No then I went to Declaire(?) Hotel, I was a waitress there for 35 years!

L: Declaire Hotel!

Selma: Yes!! (Selma skrattar gott).

L: 35 år!

Selma: Yeah – I think it was 35 years!

Transkriberat från kassettband 2013-04-04 /O-KS